

Tańce niestylizowane

material do nauki samodzielnej Pracowni Tradycji Polskiej
Zespół Pieśni i Tańca Ziemi Szczecińskiej „Krağ”
Pałac Młodzieży — Pomorskie Centrum Edukacji w Szczecinie
Grupa: Młody Krağ, 29 marca 2021 r.
Prowadzący: Artur Kotwas, Paweł Sokołowski

Ceglorz

To popularny w Wielkopolsce, na Śląsku, w Sieradzkim, Kieleckim i na Mazowszu Południowym taniec-zabawa, wykonywany do popularnej pieśni Tyś jest ceglarz, ja ceglarka, ty jesz z miski, ja jem z garnka.... Wykonywany jest w parach i składa się z dwóch wyraźnych części. W pierwszej tancerze ustawieni naprzeciwko siebie, w rytm pieśni, wykonują gesty dłońmi i przytupy w miejscu, w drugiej tańczą w parach szybkiego walczyka.

Etnograficzna mapa
Polski

Nazwa tańca wywodzi się od pierwszych słów pieśni. Tempo wykonania może być umiarkowane (jak w Wielkopolsce) lub żywe (jak na Śląsku), metrum – 2/4, 3/8 lub 3/4. To taniec dowolnej liczby par, ustawionych wokół sali na linii koła. W części pierwszej, tańczonej w miejscu, tancerze ustawiają się naprzeciw siebie twarzami, bez ujęcia. W rytm śpiewanej przyśpiewki tancerze wykonują sekwencję gestów: wyciągają prawe dłonie do przodu i klaszczą dłonią o dłoń; następnie powtarzają ten gest lewymi dłońmi; na zakończenie wykonują kroki akcentowane z lekkim ukłonem w swoją stronę i prostują się. Całość jest raz jeszcze powtórzona przez wszystkich tancerzy, po czym pary łączą się w ujęciu zamkniętym i wirują pod słońce po linii koła, krokiem szybkiego walca lub polki. W regionalnych wariantach ceglorza, np. z Sieradzkiego, Kieleckiego czy Mazowsza Południowego, zamiast klaskać tancerze mogą wskazywać na siebie palcem wskazującym, a skłony mogą być wykonane bardziej na boki niż do przodu.

Ceglorz

Materiał wideo:

<http://tance.edu.pl/pl/lessons/show/dance/643>

Cioban

Nazwa cioban wywodzi się z języka rumuńskiego i oznacza owczarza, pasterza (czoban). Jest to taniec dynamiczny, grany w metrum 2/4. Uczestniczy w nim dowolna liczba par tańczących po obwodzie koła. Poprzedzająca taniec przyśpiewka jest wprowadzeniem i swego rodzaju przewodnikiem dla tancerzy:

*„Mój ciobanie, mój, mój, mój,
jakiś Ty nieładny
Moje owcy z Twojemi
Siana by nie jadły*

*Mój ciobanie, mój, mój, mój,
jakiś Ty niemity
Moje owcy z Twojemi
Wody by nie piły”*

Cioban

Konkretne słowa podczas granej melodii, są przypisane do poszczególnych figur wykonywanych w tańcu (np. przy słowach „...mój ciobanie” tancerki przechodzą łukiem przed tancerzami ku ich lewej stronie).

Najstarsi górale, którzy uczą tego tańca tłumaczą, że tancerz jest jak pasterz, który zarzuca sobie na plecy owieczkę, stąd podczas obrotu charakterystyczny podskok tancerki... .

Cioban

Warto wspomnieć o pochodzeniu tańca. Cioban jest przykładem tańca charakterystycznego dla górali określanych w literaturze przedmiotu mianem czadeckich, których jednak właściwiej należałoby określać góralami bukowińskim. Sami górale wprost nawiązują do tej nazwy (np. zespół „Watra” z Brzeźnicy), podobnie zresztą jak do określeń urobionych od nazw miejscowości zamieszkiwanych przez ich przodków przed 1945-46 rokiem (np. pojańczycy).

Spółeczność ta jest pochodzenia śląsko-małopolskiego, a znaczna jej część przez pewien czas zasiedlała dolinę Kysucy i Pohorele na terenie obecnej Słowacji, aby następnie w ramach habsburskiej akcji kolonizacyjnej z początku XIX wiek dać się przesiedlić na teren rumuńskiej Bukowiny.

Po drugiej wojnie światowej część górali bukowińskich poddało się repatriacji zasiedlając kilka wsi na historycznym Dolnym Śląsku. Pobyt na Bukowinie, w środowisku wieloetnicznym odcisnął piętno na tradycjach społeczności, stanowiących interesujące połączenie elementów kultury karpackiej z elementami tańców przesiedleńców z różnych części imperium habsburskiego. Dobrym przykładem jest cioban, taniec, który oryginalnie znany jest z kilku regionów w dzisiejszej Rumunii.

Cioban

Materiał instruktażowy:

Muzyka:

[http://tance.edu.pl/uploads/files/Muzyka do pobrania CIOBAN.mp3](http://tance.edu.pl/uploads/files/Muzyka_do_pobrania_CIOBAN.mp3)

Film:

<http://tance.edu.pl/pl/lessons/show/dance/746>